Pleidooi voor een groenere binnenstad

05.05.2022

DS landschapsarchitecten

met advies van: Bruno Doedens
opdrachtgever Gemeente Leeuwarden

Gemeente Leeuwarden

Pleidooi voor een groenere binnenstad

Pleidooi voor een groenere binnenstad

Wie wil er nu geen groenere binnenstad?

De combinatie van een groene en schaduwrijke omgeving in stedelijk gebied maakt het een fijne en mooie omgeving om te wonen en te verblijven. Om hiervoor energie en enthousiasme op te wekken, hebben we een pleidooi voor een groenere binnenstad gemaakt. Niet om te laten zien hoe het daadwerkelijk wordt, want niets ligt nog vast. Maar wel om te verleiden en te tonen hoe het kán zijn. Als we het samen willen.....zie jij het al voor je?

We willen naar een klimaatvriendelijkere stad

Die biodiversiteit stimuleert én die door dit alles ook mooier en aantrekkelijk wordt. Daarbij moet het vanzelfsprekend zijn dat het aansluit bij de normale ontwikkelingen en projecten in de binnenstad.

Het koppelen van klimaatmaatregelen aan vergroening van de stad biedt veel kansen

Het maakt de stad daarmee een prettigere plek om te wonen, werken en te verblijven. Denk aan het zitten op een schaduwrijk terras of het varen door lommerrijke grachten. En de wens om de stad autoluw te maken; met meer groene verblijfplekken hiervoor in de plaats. Ook plantenbakken zorgen voor extra groen en verkoeling en verrijken de biodiversiteit. En natuur /groen vergroot daarnaast ook het ervaren geluksgevoel bij mensen. Meer natuur draagt dus op veel verschillende manieren bij aan een betere kwaliteit van leven in de binnenstad.

Wat groen kan doen

Planten produceren zuurstof, halen CO_2 uit de lucht en nemen fijnstof op. Beplanting maakt de stad hiermee ook een stuk gezonder en aangenamer voor mens en dier om te verblijven. Beplanting biedt kansen om de gevolgen van de klimaatverandering en van de biodiversiteit aan te pakken. In de beplanting vinden veel soorten hun voedsel, schuilgelegenheid en kansen voor voortplanting. Daarnaast neemt beplanting het regenwater op.

Groen gaat de effecten van klimaatverandering tegen

Meer bomen en planten biedt schaduw en beschutting voor regen, zon en hitte. Ook gaat het wateroverlast door intense regenbuien tegen, doordat groen water langer vasthoudt.

De “Kansenkaart vergroening binnenstad”

Met de kaart laten we zien op welke plekken in de binnenstad er kansen zijn, om met vergroening de gevolgen van klimaatverandering tegen te gaan. Het gaat hierbij zowel om openbare ruimte als op privé terreinen.

De kansen voor klimaat en biodiversiteit zijn ingedeeld in 3 types:

1. Binnen en tegen de oude stadswal

Dit gebied bestaat uit heeft grote aaneengesloten parken en een breed water. De robuuste oude stadswallen zijn met de eeuwenoude grachten verbonden met het omringende landschap. Deze groen-blauwe structuur willen we uitbreiden. Hierbij past bijvoorbeeld het vervangen van verharding op de kades door meer groen en geveltuinen en het herstellen van oude verdwenen plantsoenen. Hiermee kunnen delen van de stad beter verbonden worden met groene robuuste gebieden zoals bijvoorbeeld de Prinsentuin en de Westerplantage.

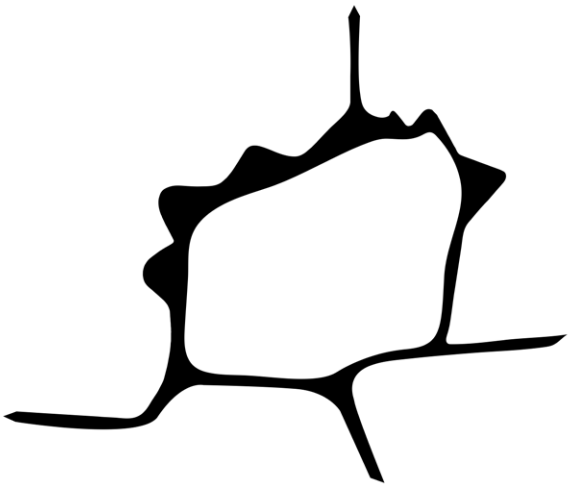

2. De (gedempte) grachten en de vroegere markten

Dit zijn de oude verbindingen in de binnenstad. Het toevoegen van groen laat zich goed combineren met het autoluw maken van de binnenstad. Door bestrating en parkeerplekken te vervangen door meer groene stroken met bomen en planten, verbinden we het groen en kan water beter worden vastgehouden en wateroverlast worden voorkomen.

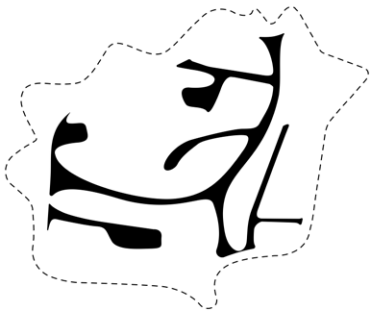

3. Binnenstadswijken en straatjes

De bewoners en ondernemers hebben hier een grote rol. Met meer planten en minder steen voor en achter de panden, wordt het koeler en stiller. Water wordt langer vastgehouden. Ook de stadsdieren worden hier blij van. In deze categorie vallen bijvoorbeeld de aanleg van geveltuinen en klimplanten tegen de gevel, het beplanten van daken, het vervangen van bestrating in onbenutte hoekjes door planten en het plaatsen van plantenbakken.

Event BOSK draagt het gevoel van een fijne groene leefomgeving over
Het event BOSK, waarbij meer dan 1000 bomen steeds een week op een locatie in de binnenstad staan, laat letterlijk voelen en horen dat beplanting een positief effect heeft op de kwaliteit van de leefomgeving. BOSK maakt mensen enthousiast en wellicht willen ze zelf aan de slag. We hebben actieve inwoners nodig om de stad te transformeren en de problemen van klimaatverandering op te lossen.

Inspiratiebeelden

Beelden zeggen meer dan 1000 woorden. De inspiratiebeelden laten zien wat groen kan doen. De beelden die een binnenstad tonen die klimaatvriendelijker is, meer biodivers en waar het aangenaam verblijven is.

1. Binnen en tegen de oude stadswal

De Groeneweg en de Nieuwekade zijn voorbeelden van beplanting langs de gevels. Deze kleine maatregel zorgt voor minder verharding én een verbeterde oversteekbaarheid van de weg voor soorten insecten en vogels. In de inspiratiebeelden Hoeksterend, Westerkade en Mata Hariplein en het Beursplein draagt beplanting letterlijk bij aan de verbreding van de vestingwerken.

2. De (gedempte) grachten en de vroegere markten

De Voorstreek transformeert naar een woongebied met meer beplanting op en rond het water. De Keizersgracht wordt door de bomen een koelere verblijfsruimte en een goede verbinding voor mens en dier. Het Ruiterskwartier houdt met grote heesters en plantvakken water vast en biedt meer beschutting aan vogels en insecten.

3. Binnenstadswijken en straatjes

De Sint Jacobsstraat is een mooi voorbeeld hoe inwoners en ondernemers kunnen bijdragen aan meer groen in de binnenstad. Door de daken in de binnenstad te vergroenen wordt meer water langer vastgehouden en breidt het leefgebied van soorten als insecten, vleermuizen en vogels uit. De Nieuwe Oosterstraat is een mooi, bestaand voorbeeld van hoe beplanting het straatbeeld in een smalle straat verbetert.

Kansenkaart

LEGENDA
Binnenstadswijken en straatjes
Platte daken
Binnenstadswijken en straatjes
Binnentuinen en -terreinen
(Gedempte) grachten en de vroegere markten
Binnen en tegen de oude stadswal
Bestaande situaties

17 inspiratiebeelden

en voorbeeldige situaties in de binnenstad

1. Binnen en tegen de oude stadswal

De Groeneweg en de Nieuwekade zijn voorbeelden van beplanting langs de gevels. Deze kleine maatregel zorgt voor minder verharding én een verbeterde oversteekbaarheid van de weg voor soorten insecten en vogels. In de inspiratiebeelden Hoeksterend, Westerkade en Mata Hariplein en het Beursplein draagt beplanting letterlijk bij aan de verbreding van de vestingwerken.

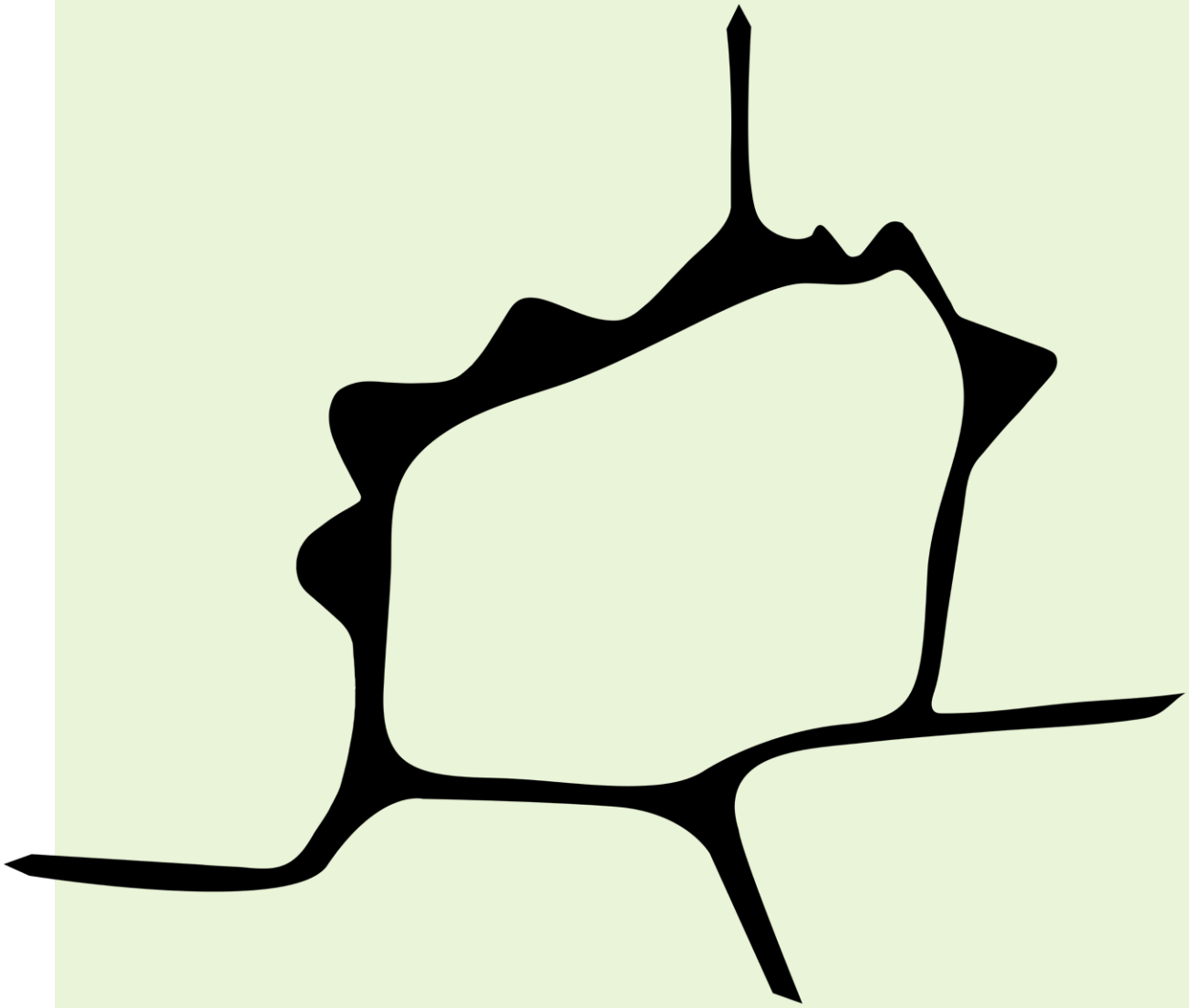

Westerkade

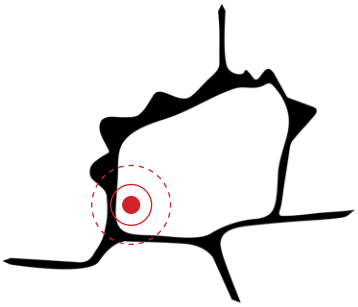

Verharding van gevel tot Wester Stadsgracht

Het gras met bomen van de Westerplantage is doorgezet, het is koeler, regenwater kan infiltreren, de drijvende tuin, goed voor de biodiversiteit.

Nieuwekade

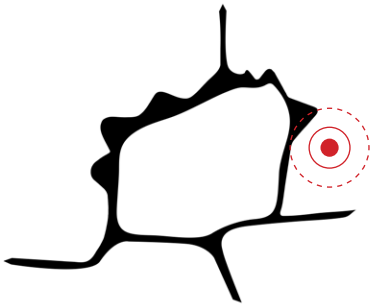

Verharding van gevel tot Ooster Stadsgracht

Beplantingstrook met haag, geeft koelte, regenwater kan infiltreren, verbetert de kwaliteit van de leefomgeving, goed voor de biodiversiteit.

Beursplein

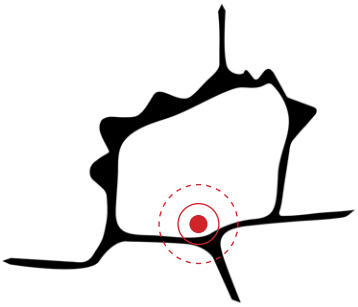

Verharding van gevel tot Zuider Stadsgracht

Een grasveld maakt het tot een aangename verblijfsplek, brengt koelte, regenwater kan infiltreren, en versterkt de stadswal voor de biodiversiteit.

Willemskade

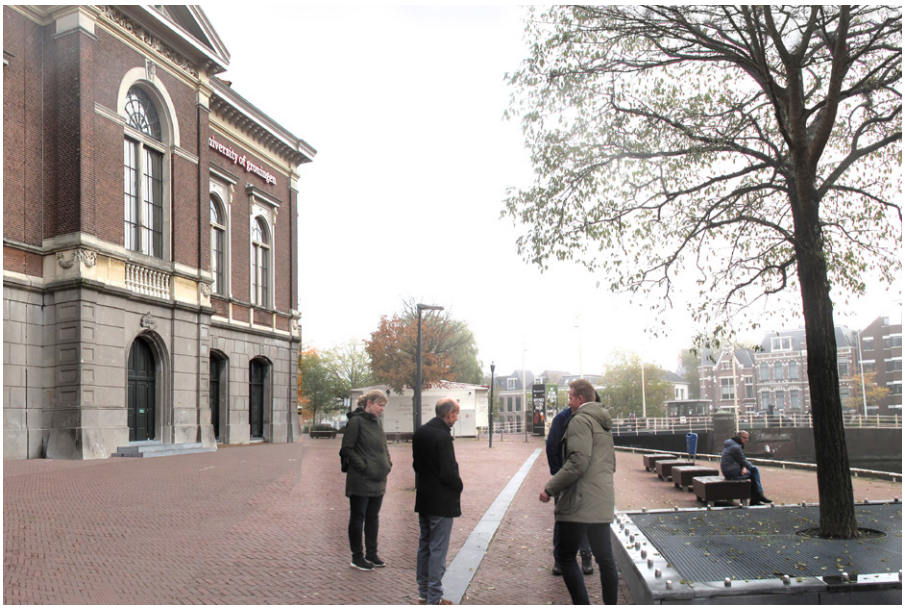

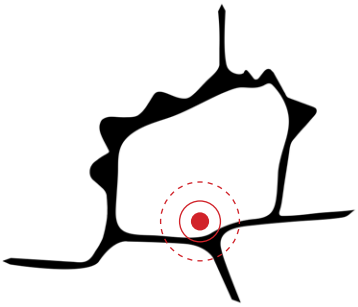

Verharding van gevel tot Zuider-stadsgracht

Gras met bomen als voortzetting van het groen op et Beursplein, brengt koelte, regenwater kan infiltreren, en maakt het tot een aangename verblijfsplek en verbreedt de stadswal voor de biodiversiteit.

Dak parkeergarage Hoeksterend

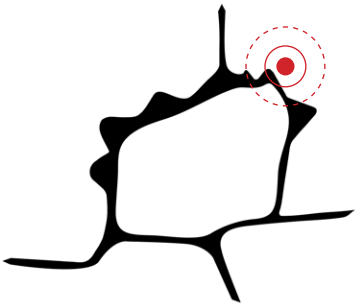

Geheel verhard bastion

De daktuin koelt, houd regenwater vast, maakt het een aangename verblijfsplek en vergroot de biodiversiteit.

Groeneweg gevel

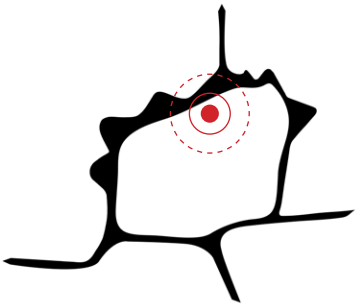

Lange kale gevel

Klimplanten houden regenwater vast, koelen de lucht, dempen het verkeersgeluid, verbeteren de kwaliteit van de leefomgeving.

voorbeeldige situaties binnen en tegen de oude stadswal

Middenberm bij Hoeksterpad heeft kruidenrijke vegetatie, dit koelt, vangt fijnstof, versterkt de stadswal voor de biodiversiteit en dempt het verkeersgeluid.

Bestaande plantingstrook met haag aan de Noorderweg geeft koelte, regenwater kan infiltreren, verbetert de kwaliteit van de leefomgeving.

2. (Gedempte) grachten en de vroegere markten

De Voorstreek transformeert naar een woongebied met meer beplanting op en rond het water. De Keizersgracht wordt door de bomen een koelere verblijfsruimte en een goede verbinding voor mens en dier. Het Ruiterskwartier houdt met grote heesters en plantvakken water vast en biedt meer beschutting aan vogels en insecten.

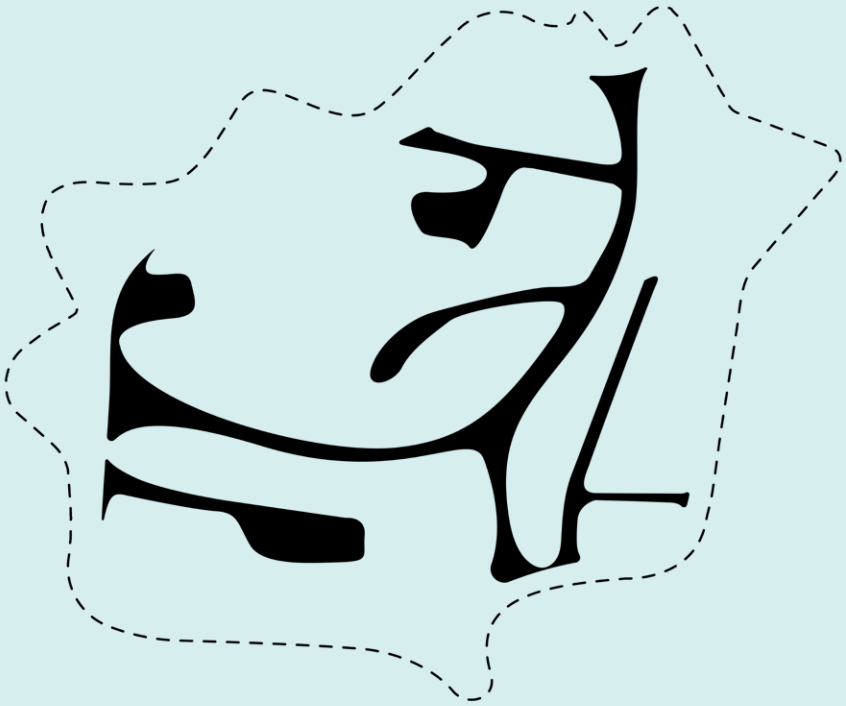

Voorstreek

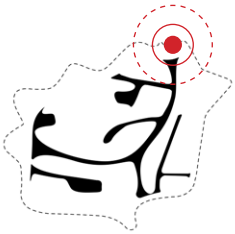

Transformatieopgave van winkelstraat naar autoluwe woonomgeving

Drijvende tuinen en beplanting onder de bomen zorgen voor vergroting van de biodiversiteit, zelfs op de versteende kademuren.

Keizersgracht

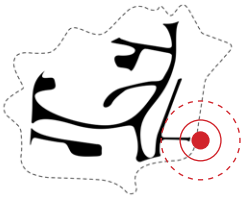

Verharding van gevel tot gevel

Minder verharding en meer beplanting en klimplanten tegen de muur koelt en is een verbinding voor dieren en planten, , fiets vraagt aanpassing van de weggebruiker.

Ruiterskwartier

(Gedempte) grachten en de vroegere markten

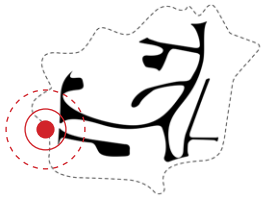

Verharding van gevel tot gevel

Minder verharding en meer beplanting brengt koelte, regenwater kan infiltreren, maakt het een aangename verblijfsplek en werkt verbindend voor de biodiversiteit

Nieuweburen

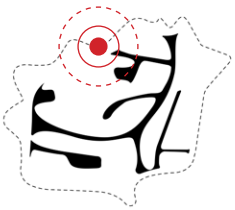

Verharding van gevel tot gevel, enkele boom tussen de parkeervakken

Minder verharding en meer beplanting , regenwater kan infiltreren, de straat is autoluw.

Wolve/Haniasteeg

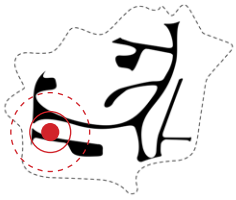

Veel verharding en sluikparkeren

Minder verharding en meer beplanting gaat sluikparkeren tegen.

Bonifatiusplein

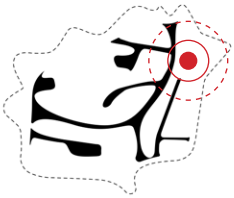

Verharding van gevel tot gevel

Minder verharding en meer beplanting maakt dit warme plein koeler.

Mata Hariplein

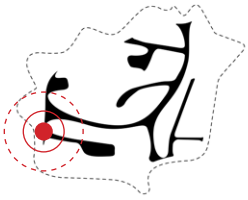

Historisch plantsoen, verharding van gevel tot gevel

Het historisch plantsoen is terug, het koelt, regenwater kan infiltreren, werkt verbindend voor de biodiversiteit en maakt het een aangename verblijfsplek, het ligt vrij hoog dus mooi zicht op wal en Groot Schavernek

voorbeeldige situatie op vroegere markt

Voorstel variant 2 voor vergroening van het Waagplein.

(Gedempte) grachten en de vroegere markten

3. Binnenstadswijken en straatjes

De Sint Jacobsstraat is een mooi voorbeeld hoe inwoners en ondernemers kunnen bijdragen aan meer groen in de binnenstad. Door de daken in de binnenstad te vergroenen wordt meer water langer vastgehouden en breidt het leefgebied van soorten als insecten, vleermuizen en vogels uit. De Nieuwe Oosterstraat is een mooi, bestaand voorbeeld van hoe beplanting het straatbeeld in een smalle straat verbetert.

St. Jacobsstraat

Verharding van gevel tot gevel

Klimplanten en planten in potten geven sfeer en zijn nuttig voor insecten.

Zaailand

Verharding van hoge gevel tot hoge gevel

Beplanting weliswaar in de marges maar geeft direct een andere sfeer.

voorbeeldige situaties in binnen-stadswijken en straatjes

Planten rond trapje

Laag haagje aan de voet van de muur

Klimplanten, muurvegetatie en overhangende planten in de Nieuwe Oosterstraat

voorbeeldig fijnmazig

Grote boom op privétuin

Geveltuin met klimplanten

Klimplant met minimale plantruimte

Smalle voortuinen met planten in potten